21.10.2016

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta
LiV@eduskunta.fi

Asia: HE 161/2016 vp Hallituksen esitys liikennekaareksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintävaliokunnan pyynnöstä Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry esittää näkemyksensä hallituksen esitykseen liikennekaareksi.

Liikennekaariesityksen keskeiset muutostarpeet

1. Lähtökohta

Liikennekaari kumoaa voimaan tullessaan tavaraliikennelain, eikä kykene tuottamaan tilalle säännöksiä, joilla varmistetaan kaikilta osin toimivat ja tasapuoliset kuljetusmarkkinat. Esityksen laatimisessa on keskitytty digitalisaation ja MaaS -periaatteen toteutukseen sekä taksiliikenteen uudistamiseen. Pakettiauto- ja traktoriliikenteen osalta lopputuloksena on kuljetusmarkkinoiden vinoutuminen nykyisten tavaraliikenneluvan haltijoiden vahingoksi, mutta lakiesitys heikentää kuljetusmarkkinoiden tasapuolista toimivuutta myös kuorma-autoliikenteen harjoittajien kannalta.

SKAL pitää erinomaisena sitä, että liikennekaariesitys ei sisällä pienimuotoisen toiminnan poikkeusta, jossa toimijat olisivat vapautuneet lupavelvoitteesta, mikäli kuljetustoiminnasta saadut korvaukset edeltävän 12 kuukauden aikana eivät ylitä 10 000 euroa. Nyt oleva esitys rakentuu ammattiliikenteen varaan, mikä on kuljetusalan, sen asiakkaiden ja koko yhteiskunnan etu.

Eduskunnan tehtäväksi jää täsmentää esitystä toimivien kuljetusmarkkinoiden tarpeisiin sopivan säädöskokonaisuuden luomiseksi.

2. Muutosesitykset

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry esittää Liikennekaareen (HE 161/2016 vp) tehtäväksi seuraavat muutokset:

2.1. Ammattimaisen kuljettamisen määritelmä EU-asetuksen mukaiseksi

Ammattimaisen kuljettamisen määritelmään on lisätty tulonhankkimistarkoitus. Lisäehto ei ole yhdenmukainen EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksen 1071/2009 kanssa, joten se on poistettava.

Liikennekaaressa voidaan erikseen määritellä ns. kimppakyydit, jos tahtotilana on vapauttaa ne lupavelvollisuuden piiristä. Tällöin luonnollinen henkilö voisi Liikennekaaren asettamissa rajoissa ja osana omaa matkaansa kuljettaa henkilöitä tai tavaroita ja periä siitä korvauksen, joka kattaa enintään hänelle ko. kuljetuksesta koituvia ajoneuvon välittömiä kustannuksia eli käytännössä polttoainekuluja.

2.2. Pakettiautoille sallittava henkilökuljetukset pakettiautoliikenneluvalla

Liikennekaaren tavoitteena on yhdistää henkilöiden ja tavaroiden kuljettaminen. Esitys on kuitenkin ristiriidassa tavoitteensa kanssa, kun pakettiautolla liikennettä harjoittavien rekisteröitymismenettely ei oikeuta henkilökuljetuksiin samalla tavalla kuin tavaraliikenneluvalla sallitaan henkilökuljetukset taikka taksi- ja henkilöliikenneluvalla sallitaan tavaroiden kuljetus.

Rekisteröitymismenettely ei ulottuisi pakettiautoilla harjoitettavaan kabotaasiliikenteeseen eikä kaluston Suomeen rekisteröimisen laiminlyöntiä ole sanktioitu. Rekisteröitymisvelvollisuus ei rajoittaisi pakettiautolla suoritettavien kabotaasikuljetusten määrää, eikä ulkomaalaisella toimijalla tarvitsisi olla pysyvää toimipaikkaa Suomessa. Kaiken kaikkiaan rekisteröitymisvelvoitteen noudattamista ei valvottaisi, eikä sen laiminlyönti olisi sanktioitu, toisin kuin taksiliikenneluvan osalta on esitetty.

Nämä puutteet voidaan poistaa edellyttämällä korvausta vastaan suoritettavaan tavarankuljettamiseen yli 2 000 kiloa ja enintään 3 500 kiloa painavalta ajoneuvolta tai ajoneuvoyhdistelmältä pakettiautoliikennelupa, joka oikeuttaa myös taksiliikenteen harjoittamiseen.

Lupa olisi vaatimuksiltaan taksiliikennelupaa vastaava ja sillä korvattaisiin pakettiautojen rekisteröitymisvelvoite. Lupien hallinnointi olisi myös lupaviranomaiselle yksinkertaisempaa, kun pakettiautoliikenteen viranomaismenettelyt olisivat täysin yhdenmukaiset taksiliikenteen kanssa. Mikäli pakettiautoliikenneluvalla kuljetetaan henkilöitä, tulisi noudattaa kaikkia taksiliikennettä koskevia vaatimuksia, kuten kuljettajan ajolupavaatimusta.

2.3. Traktoriliikenne EU-asetuksen mukaiseksi

Liikennekaaressa esitetään vapautettavaksi traktoreilla tehtävä kaupallinen tavaraliikenne lupavaatimuksista tavalla, joka on vastoin EU:n liikenteenharjoittaja-asetusta 1071/2009. Liikennekaariesitys edellyttää liikennelupaa vasta, kun

traktorin suurin sallittu nopeus ylittää 60 kilometriä tunnissa. EU-asetus asettaa lupavapautuksen rajaksi 40 kilometriä tunnissa ajoneuvoluokasta riippumatta. Kansallinen poikkeus on sallittu, jos vapautuksella on vain vähäinen vaikutus kuljetusmarkkinoihin tavaran luonteen tai lyhyen kuljetusmatkan vuoksi.

Traktoreita käytetään tavarankuljetuksissa erityisesti maansiirtokuljetuksiin. Maa-aineksia kuljetettiin Suomessa maanteitse vuonna 2015 yhteensä 99 miljoonaa tonnia. Keskikuljetusmatka kaikissa näissä kuljetuksissa on n. 20 kilometriä ja kuljetukset hoidetaan kuorma-autoilla, ajoneuvoyhdistelmillä taikka traktoriyhdistelmillä. Maa-ainekset ovat tonneissa mitattuna ylivoimaisesti suurin maanteitse kuljetettava tavaralaji, joten traktorikuljetusten vapauttaminen liikenneluvasta vaikuttaisi kuljetusmarkkinaan, joka on suuruudeltaan 40 % noin 260 miljoonan tavaratonnin kokonaiskuljetusmarkkinasta.

Maansiirtolavalla varustettuja kuorma-autoja on luvanvaraisessa liikenteessä Suomessa kaikkiaan 3 800 kappaletta. Traktoriliikennelupia on Suomessa kaikkiaan 2 570 kappaletta. Luvanvaraisessa liikenteessä olevilla traktoreilla suoritetaan lähes poikkeuksetta maansiirtokuljetuksia, jolloin niiden osuus liikenneluvan alaisista maansiirtokuljetuksista on ajoneuvomäärällä mitattuna noin 40 %.

Yllä olevat luvut osoittavat sen, kuinka suuri osuus traktorikuljetuksilla on tuotekohtaisessa kuljetusmarkkinassa. Maansiirtokuljetusmarkkinat ovat myös tyypillisesti hyvin paikalliset, joten lyhyt kuljetusmatka ei näissä kuljetuksissa tarkoita vähäistä merkitystä kuljetusmarkkinoihin. Näin ollen esitetyn kansallisen lupapoikkeuksen vaikutus kuljetusmarkkinoihin ei olisi EU-asetuksen tarkoittamassa merkityksessä vähäinen. Tähän arvioon vaikuttavat lisäksi muutkin traktorikuljetuksia suosivat säännökset: polttoainemaksun alhainen taso, ei käyttövoimaveroa, ei määräaikaiskatsastusta, ei kuljettajan ammattipätevyysvaatimuksia eikä lakisääteisiä enimmäismassoja traktoriyhdistelmille. EU-asetuksen vastainen lakiesitys horjuttaisi siis entisestään kuorma-auto- ja traktorikaluston välistä kilpailuneutraliteettia.

Voimassa olevan lain mukaisesti tulisi jatkossakin vaatia kaikilta traktoreilta lähtökohtaisesi liikennelupa, ja sallia nykytapaan lupavaatimuksesta poikkeuksia mm. maa- ja metsätalouskuljetuksiin traktorilla. Mikäli tähän ei löydy poliittista tahtoa, muutoksessa tulee noudattaa EU-asetusta, joka asettaa liikennelupavaatimuksen rajaksi 40 kilometriä tunnissa.

2.4. Soveltamisalan poikkeukset säädettävä lailla eikä asetuksella

Liikennekaari ei sisällä voimassa olevan lain mukaisia *soveltamisalaa koskevia poikkeuksia*. Hallituksen esityksessä todetaan, että tavaraliikennelain 7 §:n sisältämät poikkeukset lupavaatimuksista voitaisiin jatkossa antaa valtioneuvoston asetuksella. Kun kyse on lain soveltamisalasta, esitetty menettely loukkaa yksilöiden ja yhteisöjen oikeusturvaa. Liikennekaaren tulee näin ollen sisältää

myös soveltamisalan poikkeukset ja lähtökohtaisesti sellaisena, kuin ne ovat voimassa olevassa laissa.

2.5. Liikennekaareen lisättävä luvanhaltijan ajoneuvoa koskevat vaatimukset sekä niiden laiminlyöntiä koskevat sanktiot

Liikennelupajärjestelmä perustuu siihen, että se yritys, jolle liikennelupa on myönnetty, myös aidosti harjoittaa liikennettä. Lailla tulee jatkossakin varmistaa, että liikennelupia ei luovuteta toisen yrityksen käyttöön suoraan, eikä välillisesti ajoneuvojen hallinnan kautta. Tämän vuoksi tavaraliikennelaissa on vaatimus siitä, että ajoneuvon on oltava luvanhaltijan yksinomaisessa hallinnassa, sekä säännökset vuokratun ajoneuvon käyttämisestä luvanvaraisessa liikenteessä. Harmaan talouden torjumiseksi on laissa myös vaatimukset ilmoittaa ajoneuvo ammattimaiseen käyttöön ajoneuvoliikennerekisterissä sekä merkitä liikenneluvan haltijan yhteystiedot ajoneuvoon.

Näitä tarpeellisia vaatimuksia ei ole sisällytetty Liikennekaariesitykseen, mikä käytännössä mahdollistaa mm. liikenneluvan luovuttamisen sellaisen toimijan haltuun, joka ei täytä liikenneluvan myöntämisen edellytyksiä. Toisaalta em. vaatimukset eivät aiheuta hallinnollista taakkaa liikenneluvan haltijayrityksille, eivätkä ne estä leasing- tai muiden rahoitusmuotojen käyttämistä ajoneuvojen hankinnassa. Säännösten sekä niihin liittyvien sanktioiden yksinomaisena tarkoituksena on estää lupajärjestelmän kiertäminen, minkä vuoksi nämä vaatimukset sanktioineen tulee säätää myös osaksi Liikennekaarta.

2.6. Liikenteen luvanvaraisuuden ja kabotaasiliikenteen valvonnan oltava myös poliisin ja tullin tehtävänä

Liikennekaaren sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta ehdotetaan Trafin tehtäväksi. Tämän kokonaisuuden valvontaan Trafin voimavarat eivät riitä, ja tienpäällä tapahtuvaan valvontaan Trafilla ei ole edes edellytyksiä. Lainsäätäjän tarkoituksena ei voi olla nykyisen valvonnan heikentäminen, joten laissa tulee mainita myös *poliisin, tulliviranomaisen ja rajavartiolaitoksen velvollisuus valvoa* lain noudattamista, luvatonta liikennettä sekä kabotaasisäännösten noudattamista tien päällä sekä rajanylityspaikoissa.

Myös kabotaasiliikennettä koskevien EU-säännösten noudattamisen ja valvonnan mahdollistamiseksi Liikennekaaressa on oltava kabotaasiliikenteen osalta viittaus EU:n tavaraliikenneasetukseen (1072/2009), kuten Liikennekaaren II osan 1 luvun 12 §:ssä on tavarankuljetuksen tilaajan selvitysvelvollisuuden osalta tehty.

2.7. Kuljetusasiakirjojen esittämisvelvoite, kuljetuksen keskeytysoikeus ja rangaistussäännös lisättävä lakiin kuljetuksen laillisuuden sekä kabotaasiliikenteen valvomiseksi

Liikennekaaresta on poistettu tavaraliikennelain 29 §:n velvollisuus esittää mm. ajoneuvossa mukana oleva liikennelupa, kuljetuslupa, kuljettajatodistus, muu EU-asetuksen edellyttämä todiste, vuokrasopimus tai CMR-rahtikirja, joko paperimuodossa tai sähköisenä dokumenttina. Näillä asiakirjoilla osoitetaan kuljetuksen laillisuus sekä kabotaasisäännösten noudattaminen. Liikennekaaresta on poistettu myös tavaraliikennelain 30 §:n oikeus keskeyttää laiton kuljetus sekä 32 §:n sanktiot. Tämän seurauksena poliisi ja tulli eivät voi keskeyttää EU-asetuksen vastaista kuljetusta, eikä käynnistää rangaistusmenettelyä. Kuljetusasiakirjojen esittämisvelvoite ja kuljetuksen keskeytysoikeus sekä niihin liittyvät sanktiot on näin ollen lisättävä Liikennekaareen.

2.8. Luvattoman liikenteen rangaistavuuskynnystä ei pidä korottaa

Liikennekaaressa esitetään, että henkilö, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta kuljettaa ammattimaisesti henkilöitä tai tavaroita tiellä ilman lupaa, on tuomittava luvattomasta ammattiliikenteen harjoittamisesta sakkoon tai enintään 6 kk:n vankeusrangaistukseen. Rangaistavuuskynnys on nostettu turhan korkeaksi, kun rangaistavuus edellyttää tuottamusarvioinnissa huolimattomuudelta törkeyttä. Valvontavaikeuksien vuoksi tämä vääristää kuljetusmarkkinoita estäen yrittäjyyden edistämistä koskevan tavoitteen toteutumista. Huolimattomuuden aste muuttui tavallisesta huolimattomuudesta törkeäksi huolimattomuudeksi Hallituksen esitys –vaiheessa poiketen kevään luonnoksessa esitetystä. Luvattoman liikenteen harjoittamista koskevan teon syyksiluettavuutta tulisi näin ollen muuttaa siten, että rangaistavuuden edellytyksenä on tahallisuus tai huolimattomuus.

Toisaalta lakiesityksen mukaan rekisteröitymisvelvoitteen laiminlyöminen ei olisi rangaistava teko. Rekisteröitymisvelvoitteen muuttaminen lupavaatimukseksi johtaa siihen, että tekijää voidaan rangaista myös pakettiautoliikenteen luvattomasta harjoittamisesta.

Lisäksi rikostutkinnan helpottamiseksi ja tutkinnassa tarvittavien pakkokeinojen käytön mahdollistamiseksi on tarpeen korottaa teosta tuomittava enimmäisrangaistus kuudesta kuukaudesta enintään 12 kuukauteen vankeutta.

2.9. Luvanhaltijoiden vuosivalvonta myös osaksi Liikennekaarta

Liikennekaaressa esitetään, että taksiliikennelupa on voimassa toistaiseksi, ja henkilö- ja tavaraliikenneluvat 10 vuotta. Myös pakettiautoliikenneluvan tulee olla toistaiseksi voimassa. Tämä on kannatettavaa lupahallinnon keventämistä.

Liikennekaariesitys ei kuitenkaan sisällä tavaraliikennelain 21 b §:n vaatimusta siitä, että lupaviranomaisen tulee vähintään kerran kalenterivuodessa selvittää jonkin liikenneluvan myöntämisen edellytyksen osalta täyttävätkö luvanhaltijat edelleen tämän edellytyksen. Tämän kohdan poistamisen vaikutuksia ei ole arvioitu esityksessä. Vuosittainen lupavalvonta on ollut viranomaisen lakisääteinen velvoite viimeisten kolmen vuoden ajan ja tulokset siitä ovat olleet erittäin hyvät. Yhteiskunta on valvonnan ansiosta varmistanut miljoonien eurojen verotulot, ja vuosivalvonta on pystytty tekemään erittäin kevyin hallinnollisin kustannuksin. Liiallisten verovelkojen vuoksi liikennelupa peruttiin vuonna 2014 yhteensä 331 yritykseltä ja vuonna 2015 yli 100 yritykseltä. Molempina vuosina yhteensä yli 1 000 yritystä maksoi verovelkansa pois joutuessaan liikennelupaan liittyvän vuosivalvonnan kohteeksi. Vuosivalvonnan avulla on siis käytännössä varmistettu, että kaikki luvanhaltijat täyttävät toimijoille asetetut vaatimukset.

Vuosivalvonnan lopettamiselle ei ole olemassa mitään asiallista perustetta, minkä vuoksi se tulee eduskuntakäsittelyssä säätää osaksi liikennekaarta.

3. Liikennekaaren säännöksiä koskevat muutosehdotukset

3.1. Ammattimaisen kuljettamisen määritelmä EU-asetuksen mukaiseksi

HE 161/2016 vp

I OSA, 1 LUKU Yleiset säännökset
1 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
1) ammattimaisella kuljettamisella tiellä henkilöiden tai tavaroiden kuljettamista tiellä tulonhankkimistarkoituksessa korvausta vastaan;

MUUTOSESITYS

I OSA, 1 LUKU Yleiset säännökset
1 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
1) ammattimaisella kuljettamisella tiellä henkilöiden tai tavaroiden kuljettamista tiellä ~~*tulonhankkimistarkoituksessa*~~ korvausta vastaan;

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
1 § 4 mom.

Taksiliikennelupaa, pakettiautoliikennelupaa, tai 1 momentissa tarkoitettua henkilö- tai tavaraliikennelupaa ei tarvita suoritettaessa:

14) luonnollisen henkilön suorittamaa henkilöiden tai tavaran ei-ammattimaista kuljetusta osana hänen omaa matkaansa siten, että siitä perittävä korvaus kattaa enintään kyseisestä kuljetuksesta sen suorittajalle aiheutuneita ajoneuvon välittömiä kustannuksia.

3.2. Pakettiautoille sallittava henkilökuljetukset pakettiautoliikenneluvalla

HE 161/2016 vp

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
14 § Rekisteröitymisvelvollisuus

Palveluntarjoajan, joka harjoittaa ammattimaista tavaran kuljettamista tiellä ajoneuvolla tai ajoneuvoyhdistelmällä, jonka suurin sallittu kokonaismassa on yli 2 000 kiloa ja enintään 3 500 kiloa, on rekisteröidyttävä Liikenteen turvallisuusvirastoon. Rekisteröitymisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos toimintaan ei vaadita lupaa 1 §:n 3 momentin nojalla.

MUUTOSESITYS

Poistetaan Liikennekaaren II osan 1 luvun 14 § ja lisätään saman luvun 2 §:ään pakettiautoliikennelupa. Vastaava lisäys tehdään muihinkin Liikennekaaren säännöksiin, joissa on maininta taksiliikenneluvasta ja sen myöntämisen edellytyksistä:

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
2 § Taksi- *ja pakettiauto*liikenne

Taksiliikenteen harjoittamiseen tarvitaan taksiliikennelupa, *pakettiautoliikennelupa* tai 1 §:ssä tarkoitettu henkilö- tai tavaraliikennelupa, jonka haltija on ilmoittanut Liikenteen turvallisuusvirastolle harjoittavansa taksiliikennettä.

3 mom.

Ammattimaiseen tavaran kuljettamiseen tiellä ajoneuvolla tai ajoneuvoyhdistelmällä, jonka suurin sallittu kokonaismassa on yli 2 000 kiloa ja enintään 3 500 kiloa, tarvitaan pakettiautoliikennelupa, taksiliikennelupa tai 1 §:ssä tarkoitettu henkilö- tai tavaraliikennelupa.

3 § Henkilö- ja tavaraliikenneluvan myöntäminen

1 mom.

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää hakemuksesta henkilöliikenneluvan ja tavaraliikenneluvan luonnolliselle henkilölle:

– –

3) jota tai jonka määräämisvallassa arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla olevaa yhteisöä ei ole asetettu konkurssiin sen toimiessa henkilö-, taksi-*, pakettiauto*- tai tavaraliikennelupaa vaativalla toimialalla kahden viimeisimmän vuoden aikana;

– –

2 mom.

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää hakemuksesta henkilöliikenneluvan ja tavaraliikenneluvan oikeushenkilölle:

– –

2) jota tai jonka Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiohenkilöä taikka näiden määräämisvallassa arvopaperimarkkinalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla olevaa yhteisöä ei ole asetettu konkurssiin sen toimiessa henkilö-, taksi-*, pakettiauto*- tai tavaraliikennelupaa vaativalla toimialalla kahden viimeisimmän vuoden aikana;

4 § Taksi- *ja pakettiauto*liikenneluvan myöntäminen

1 mom.

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää hakemuksesta taksi- *ja pakettiauto*liikenneluvan luonnolliselle henkilölle:

– –

4) jota tai jonka määräämisvallassa arvopaperimarkkinalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla olevaa yhteisöä ei ole asetettu konkurssiin sen toimiessa henkilö-, taksi-, *pakettiauto*- tai tavaraliikennelupaa vaativalla toimialalla kahden viimeisimmän vuoden aikana;

– –

2 mom.

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää hakemuksesta taksi- *ja pakettiauto*liikenneluvan oikeushenkilölle:

– –

3) jota tai jonka Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua organisaatiohenkilöä taikka näiden määräämisvallassa arvopaperimarkkinalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetulla tavalla olevaa yhteisöä ei ole asetettu konkurssiin sen toimiessa henkilö-, taksi-, *pakettiauto-* tai tavaraliikennelupaa vaativalla toimialalla kahden viimeisimmän vuoden aikana;

– –

3 mom.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, taksi- *ja pakettiauto*liikenneluvan myöntämisen edellytyksenä on

– –

5 § Liikenteestä vastaava henkilö

Taksi-, henkilö-, *pakettiauto-* ja tavaraliikenneluvan haltijalla on oltava liikenteestä vastaava henkilö, joka tosiasiallisesti ja jatkuvasti johtaa yrityksen liikenteenharjoittamista ja edustaa yritystä, jollei EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksesta muuta johdu. Konsernissa tai siihen verrattavassa yhtymässä voidaan sama henkilö nimetä useamman oikeushenkilön liikenteestä vastaavaksi henkilöksi.

8 § Luvan voimassaolo

Taksi- *ja pakettiauto*liikennelupa on voimassa toistaiseksi. Henkilö- ja tavaraliikenneluvat ovat voimassa 10 vuotta myöntämispäivämäärästä.

7 § Oikeushenkilön hyvä maine

Taksi-, henkilö-, *pakettiauto-* ja tavaraliikenneluvan hakijana tai luvan haltijana oleva oikeushenkilö ei ole hyvämaineinen, jos:
– –

9 § Luvan muuttaminen ja uusiminen

Taksi-, *pakettiauto-,* henkilö- ja tavaraliikennelupaa voidaan muuttaa tai lupa uusia Liikenteen turvallisuusvirastolle tehtävästä hakemuksesta. Luvan uusimiseen sovelletaan, mitä luvan myöntämisestä säädetään. Luvan muuttamisessa on huomioitava 3-7 §:ssä säädetyt luvan myöntämisen edellytykset siltä osin kuin niillä on vaikutusta luvan muuttamiseen.
– –

10 § Kuolinpesän oikeus jatkaa liikennettä

Jos taksi-, henkilö-, *pakettiauto-* tai tavaraliikenneluvan haltijana oleva luonnollinen henkilö kuolee, kuolinpesä saa jatkaa liikennettä enintään kuuden kuukauden ajan kuolinpäivästä, jos se kolmen kuukauden kuluessa kuolinpäivästä ilmoittaa tässä laissa säädetyt edellytykset täyttävän liikenteestä vastaavan henkilön Liikenteen turvallisuusvirastolle.

13 § Välityspalvelun tarjoajan selvitys- ja ilmoitusvelvollisuus

Välityspalvelun tarjoajan on varmistettava, että kuljetuksesta vastaavalla kuljetustoiminnan harjoittajalla on tarvittava taksi-, henkilö-, *pakettiauto-* tai tavaraliikennelupa.
– –

II OSA, 3 LUKU Kuljettajaa koskevat vaatimukset
2 § Taksinkuljettajan ajoluvan voimassaolo ja uusiminen

2 mom.

Henkilö-*, taksi- ja pakettiauto*liikenneluvan haltijan on huolehdittava, että sen lukuun ajava taksinkuljettaja täyttää 1 §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset eikä ole syyllistynyt mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettuihin tekoihin eikä häntä koske 2 momentissa tarkoitettu kielto. – –

5 mom.

Henkilö-*, taksi- ja pakettiauto*liikenneluvan haltijan on huolehdittava, että sen lukuun ajava taksinkuljettaja täyttää 1 §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset eikä ole syyllistynyt mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettuihin tekoihin. – –

Laki harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta
6 § Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

Velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan:
– –

14) liikennekaareen (/) mukaisen henkilöliikenneluvan, tavaraliikenneluvan, *paketti-autoliikenneluvan* ja taksiliikenneluvan myöntämistä ja peruuttamista;
– –

3.3. Traktoriliikenne EU-asetuksen mukaiseksi

HE 161/2016 vp

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
1 § Henkilöiden ja tavaroiden kuljettaminen tiellä

3 mom.
Ilman tavaraliikennelupaa saa kuitenkin Suomen sisäisissä kuljetuksissa kuljettaa tavaraa traktorilla, jonka suurin sallittu nopeus on enintään 60 kilometriä tunnissa. – –

MUUTOSESITYS

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
1 § Henkilöiden ja tavaroiden kuljettaminen tiellä

3 mom.
Ilman tavaraliikennelupaa saa kuitenkin Suomen sisäisissä kuljetuksissa kuljettaa tavaraa traktorilla, jonka suurin sallittu nopeus on enintään *40* kilometriä tunnissa. – –

3.4. Soveltamisalan poikkeukset säädettävä lailla eikä asetuksella

HE 161/2016 vp

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
1 § Henkilöiden ja tavaroiden kuljettaminen tiellä

3 mom.
…Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan vapauttaa luvanvaraisuudesta muu sellainen Suomen sisäinen tavaran kuljettaminen, jolla on kuljetusmarkkinoihin vain vähäinen vaikutus kuljetettavien tavaroiden luonteen tai lyhyen kuljetusmatkan vuoksi.

MUUTOSESITYS

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
1 § Henkilöiden ja tavaroiden kuljettaminen tiellä

3 mom.

…~~Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan vapauttaa luvanvaraisuudesta muu sellainen Suomen sisäinen tavaran kuljettaminen, jolla on kuljetusmarkkinoihin vain vähäinen vaikutus kuljetettavien tavaroiden luonteen tai lyhyen kuljetusmatkan vuoksi.~~

4 mom.

Pakettiautoliikennelupaa, taksiliikennelupaa tai 1 momentissa tarkoitettua henkilö- tai tavaraliikennelupaa ei tarvita suoritettaessa:

1) tavaran kuljetusta opetusministeriön koulutuksen järjestämisluvan haltijan kuljettajan ammattiopetuksen yhteydessä;

2) tavarankuljetuksia moottoriajoneuvolla seuraavin edellytyksin:

a) kuljetettavana on vain kuljetuksen suorittajan omaa tavaraa taikka kuljetuksen suorittaja on myynyt tai ostanut, antanut tai ottanut vuokralle, valmistanut, louhinut tai erottanut taikka jalostanut tai korjannut kuljetettavan tavaran;

b) kuljetuksen tarkoituksena on tavaroiden kuljettaminen kuljetuksen suorittajalle tai tämän yritykseen tai yrityksestä taikka niiden siirtäminen joko yrityksen sisällä tai yrityksen omia tarpeita varten sen ulkopuolella;

c) kuljetuksessa käytettävien moottoriajoneuvojen kuljettajat kuuluvat kuljetuksen suorittajan henkilöstöön tai sen käyttöön sopimuksen perusteella asetettuun henkilöstöön;

d) kuljetuksessa käytettävät ajoneuvot kuuluvat kuljetuksen suorittajalle tai ovat sen lykkäävin ehdoin ostamia tai ne ovat sen vuokraamia; jälkimmäisessä tapauksessa sillä ehdolla, että ne täyttävät ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/1/EY säädetyt edellytykset; ja

e) kuljetus on toissijainen kuljetuksen suorittajan koko elinkeinotoimintaan nähden;

3) koneurakointiin, rakentamiseen tai laitteen asentamiseen taikka muun vastaavan työn yhteydessä työhön tarvittavien materiaalien, koneiden tai laitteiden kuljetusta, kun ajoneuvon kuljettaja on yksi työn tekijöistä eikä siirrettäessä metsässä käytettäviä työkoneita metsäurakointipaikoissa ja niiden välillä, kun siirron tekee urakointiin osallistuva;

4) maa-, metsä-, eläin-, riista- tai kalatalouden kuljetusta traktorilla;

5) kotihoidon palveluun liittyvää kuljetusta tämän alan elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevalla ajoneuvolla tai ajoneuvoyhdistelmällä, jonka kokonaismassa on enintään 3 500 kiloa;

6) tien ja kadun hoitoon liittyvän maa-aineksen, veden, suolan tai muun vastaavan aineen levittämistä tielle tai kadulle taikka lumen kuljetusta traktorilla, kun kuljetuksen suorittaja on huolehtinut myös lumen poistamisesta työkohteessa;

7) konsernin tai siihen verrattavan yhtymän, kunnan, kuntayhtymän tai yhteisön, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, sisäistä kuljetusta sen hallinnassa olevalla ajoneuvolla;

8) kunnan, kuntayhtymän tai yhteisön, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, järjestämiin sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä opetuspalveluihin liittyvää kuljetusta sen hallinnassa tai näille palveluja tuottavan elinkeinonharjoittajan hallinnassa olevalla ajoneuvolla;

9) postilaissa (415/2011) tarkoitettua postinkuljetusta ja jakelua postitoimiluvan haltijan hallinnassa olevalla ajoneuvolla tai postinkuljetusta, mukaan lukien sanomalehdet ja postinkuljetuksen yhteydessä tavanmukaisesti tapahtuva osoitteellinen lehtien, mainosten ja pakettien jakelu, postitoimiluvan haltijaan työsuhteessa olevan henkilön hallinnassa olevalla ajoneuvolla;

10) ruumiinkuljetusta;

11) kuljetusta, josta työnantaja maksaa palkansaajalle Verohallinnon verottomana hyväksymän suuruisen korvauksen työtehtäviin liittyvien tavaroiden kuljettamisesta palkansaajan hallinnassa olevalla ajoneuvolla, kun mukana olevien tavaroiden kuljettaminen ei ole palkansaajan päätyö;

12) liikenneturvallisuutta vaarantavien rikkoutuneiden ajoneuvojen siirto tieltä lähimpään turvalliseen paikkaan;

13) kuljetuksen suorittajan hoidossa olevien eläinten kuljetus hoitoon tai kilpailuihin;

14) luonnollisen henkilön suorittamaa henkilöiden tai tavaran ei-ammattimaista kuljetusta osana hänen omaa matkaansa siten, että siitä perittävä korvaus kattaa enintään kyseisestä kuljetuksesta sen suorittajalle aiheutuneita ajoneuvon välittömiä kustannuksia.

3.5. Liikennekaareen lisättävä luvanhaltijan ajoneuvoa koskevat vaatimukset sekä niiden laiminlyöntiä koskevat sanktiot

HE 161/2016 vp

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
15 § Liikenteessä käytettävä ajoneuvo

Taksi-, henkilö- ja tavaraliikenneluvan haltijan ja 14 §:ssä tarkoitetun palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että sen liikenteessä käyttämä ajoneuvo on rekisteröity ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2003) tarkoitettuun rekisteriin.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kuljetuksiin käytetyn ajoneuvon lyhytaikaisen tilapäisen rikkoutumisen vuoksi käytössä olevaa korvaavaa ajoneuvoa.

MUUTOSESITYS

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
15 § Liikenteessä käytettävä ajoneuvo

Taksi-, henkilö- ~~*ja*~~ tavaraliikenne-, ja pakettiautoliikenneluvan haltijan ~~*ja 14 §:ssä tarkoitetun palveluntarjoajan*~~ on huolehdittava siitä, että sen liikenteessä käyttämä ajoneuvo on rekisteröity ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2003) tarkoitettuun rekisteriin ja että luvanvaraiseen liikenteeseen käytettävä ajoneuvo on

1) luvanhaltijan yksinomaisessa hallinnassa ja tämä on merkitty ajoneuvorekisteriin; tai

2) luvanhaltijan käytössä kirjallisen vuokrasopimuksen perusteella, jolloin alkuperäinen vuokrasopimus tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja, jos ajoneuvon kuljettajana ei ole vuokraaja, kirjallinen selvitys siitä, että kuljettaja on vuokraajan palveluksessa, on pidettävä ajoneuvossa mukana.

Liikenneluvan haltija vastaa siitä, että luvanvaraiseen liikenteeseen käytettävässä ajoneuvossa on näkyvällä paikalla selvästi merkittynä liikenneluvan haltijan nimi ja yhteystiedot. Liikenteen turvallisuusvirasto tai Ahvenanmaan valtionvirasto voi sille tehdystä hakemuksesta vapauttaa velvollisuudesta merkitä yhteystiedot, jos siihen on kuljetusten turvallisuuteen liittyviä syitä.

Liikenteessä käytettävä ajoneuvo on ilman aiheetonta viivytystä ilmoitettava ajoneuvorekisteristä annetussa laissa (541/2003) tarkoitettuun rekisteriin ammattimaisessa liikenteessä käytettäväksi.

Jos tavaraa kuljetetaan korvausta vastaan vuokratulla ajoneuvolla, jonka kuljettajana toimii sen vuokralle antaja tai vuokralle antajan palveluksessa oleva taikka vuokralle antajan tehtävään osoittama, välittämä tai muulla näihin verrattavalla tavalla järjestämä henkilö, liikenteenharjoittajana pidetään vuokralle ottajan asemesta vuokralle antajaa.

Mitä 1 - 3 momentissa säädetään, ei koske kuljetuksiin käytetyn ajoneuvon lyhytaikaisen tilapäisen rikkoutumisen vuoksi käytössä olevaa korvaavaa ajoneuvoa.

3.6. Liikenteen luvanvaraisuuden ja kabotaasiliikenteen valvonnan oltava myös poliisin ja tullin tehtävänä

HE 161/2016 vp

IV OSA, 1 LUKU Viranomaisten toiminta
1 § Liikenteen turvallisuusvirasto yleisenä valvontaviranomaisena

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista, jollei tässä laissa muuta säädetä. − −

MUUTOSESITYS

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
1a § Kabotaasi

Kabotaasiliikenteen harjoittamisen edellytyksistä säädetään EU:n tavaraliikennelupa-asetuksen 8 artiklassa Yhdistettyihin kuljetuksiin liittyvästä kabotaasiliikenteestä säädetään eräistä kansainvälisistä yhdistetyistä kuljetuksista annetussa laissa (440/2000).

IV OSA, 1 LUKU Viranomaisten toiminta
1 § *Valvovat viranomaiset*

Liikenteen turvallisuusvirasto, *poliisi, rajavartiolaitos ja tulli valvovat* tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista, jollei tässä laissa muuta säädetä.

3.7. Kuljetusasiakirjojen esittämisvelvoite, kuljetuksen keskeytysoikeus ja rangaistussäännös lisättävä lakiin kuljetuksen laillisuuden sekä kabotaasiliikenteen valvomiseksi

MUUTOSESITYS

II OSA, 1 LUKU Luvanvarainen toiminta tieliikenteessä
16 § *Asiakirjoja koskevat vaatimukset*

Taksi-, henkilö-, pakettiauto-, tai tavaraliikennelupaa ei saa luovuttaa toisen käytettäväksi.

Ammattimaisessa tavaraliikenteessä on ajoneuvossa tarvittaessa oltava mukana voimassa oleva liikennelupa, kuljetuslupa, kuljettajatodistus, EU:n tavaraliikennelupa-asetuksen 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu CMR-rahtikirja, joko paperimuodossa tai luotettavana sähköisenä dokumenttina, sekä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitetut vuokrattua ajoneuvoa koskevat asiakirjat.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asiakirja on vaadittaessa esitettävä poliisi-, tulli- tai rajavartiomiehelle. Liikenneluvan haltijan on vaadittaessa esitettävä voimassa oleva liikennelupa myös kuljetuksen tilaajalle.

IV OSA, 1 LUKU Viranomaisten toiminta

14 § *Kuljetuksen keskeyttäminen*

Poliisi-, tulli- tai rajavartiomiehen tulee keskeyttää kuljetus, jonka suorittaja ei voi heti esittää tämän lain II osan 1 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kuljetukseen liittyvää asiakirjaa, jollei ole erityistä syytä sallia kuljetuksen jatkamista.

Jos kuljetus keskeytetään, poliisi-, tulli- ja rajavartiomiehellä on oikeus tarvittaessa ottaa ajoneuvon rekisterikilvet haltuunsa. Ne on annettava takaisin, kun perustetta keskeyttämiselle ei enää ole.

VI OSA, 2 LUKU Rangaistussäännökset
5 § *Kuljetusrikkomus*

Joka laiminlyö tämän lain II osan 1 luvun 15 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuuden tai merkinnän tekemisen tai rikkoo saman luvun 16 §:n asiakirjoja koskevia vaatimuksia, on tuomittava kuljetusrikkomuksesta sakkoon.

3.8. Luvattoman liikenteen rangaistavuuskynnystä ei pidä korottaa

HE 161/2016 vp

VI OSA, 2 LUKU Rangaistussäännökset
1 § Luvaton ammattimaisen liikenteen harjoittaminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta kuljettaa ammattimaisesti henkilöitä tai tavaroita tiellä ilman taksi-, henkilö- tai tavaraliikennelupaa − − on tuomittava luvattomasta ammattimaisen liikenteen harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

MUUTOSESITYS
VI OSA, 2 LUKU Rangaistussäännökset
1 § Luvaton ammattimaisen liikenteen harjoittaminen

Joka tahallaan tai ~~*törkeästä*~~ huolimattomuudesta kuljettaa ammattimaisesti henkilöitä tai tavaroita tiellä ilman taksi-, *pakettiauto-*~~,~~ henkilö- tai tavaraliikennelupaa, *tai rikkoo II osan 1 luvun 1 a §:n kabotaasiliikennettä koskevia säännöksiä*… on tuomittava luvattomasta ammattimaisen liikenteen harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään *12* kuukaudeksi.

3.9. Luvanhaltijoiden vuosivalvonta myös osaksi Liikennekaarta

MUUTOSESITYS

IV OSA, 2 LUKU Viranomaistehtävien hoitaminen
6 § Valvonta

Liikenteen turvallisuusviraston on vähintään kerran kalenterivuodessa selvitettävä jonkin II osan 1 luvun 3 tai 4 §:ssä säädetyn liikenneluvan myöntämisen edellytyksen osalta täyttävätkö luvanhaltijat edelleen tämän edellytyksen. Organisaatiohenkilöistä selvitys on tehtävä vain, kun siihen on erityinen syy.

4. Lopuksi

Edellä kuvatuista havainnoista voi päätellä, että Liikennekaari sisältää nykytilaan nähden merkittäviä puutteita ja poikkeamia, jotka johtuvat tavaraliikennelain kumoamisesta. Poikkeamista osa saattaa olla tietoisia, mutta jotkut puutteet ovat mitä ilmeisimmin jääneet lainvalmistelijoilta tiedostamatta ainakin vaikutustensa osalta.

Poikkeuksellinen tilanne asettaa eduskunnalle erityisen velvollisuuden käydä huolella läpi esitetyt muutokset ja tehdä Liikennekaarta koskevaan hallituksen esitykseen kaikki tarvittavat muutokset. Vaatimus korostuu, kun tarkoitus on tehdä useamman vuosikymmenen ajaksi erikuljetusmuodot yhdistävä liikenteen markkinalaki, joka kohtelee yhdenvertaisesti kaikkia kuljetusmarkkinoilla toimivia yrittäjiä ja yrityksiä.

Kunnioittavasti,

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Teppo Mikkola puheenjohtaja	Iiro Lehtonen toimitusjohtaja	Petri Murto johtaja, asiantuntijapalvelut